

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 468/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], toho času [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Sabóom, advokátska kancelária, Obchodná 187/6, Sečovce, pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13 S 32/2016-53 zo 6. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“)

uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 S 32/2016-53 zo 6. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Sťažovateľ v podanej sťažnosti uviedol, že žalobou doručenou krajskému súdu sa ako opomenutý účastník domáhal zaviazať Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava (ďalej len „ústav“) sp. zn. ÚVTOS a ÚVV-8-47/21-2016 z 22. júla 2016 doručiť mu rozhodnutie o jeho ponechaní v oddiele s bezpečnostným režimom vrátane súdneho prieskumu tohto rozhodnutia ústavu s akcentom na základné práva a slobody. Krajský súd namietaným uznesením rozhodol tak, že konanie zastavil a vec postúpil Krajskej prokuratúre v Trenčíne. V ostatnom podal na ústavnom súde sťažnosť.

3. Nosnou/kľúčovou argumentáciou sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti je jeho právny názor o kompetencii krajského súdu ako správneho súdu na prejednanie a rozhodnutie o ním podanej správnej žalobe, ktorou sa domáhal preskúmania a zároveň aj doručenia rozhodnutia ústavu sp. zn. ÚVTOS a ÚVV-8-47/21-2016 z 22. júla 2016 o jeho zaradení do oddielu s bezpečnostným režimom, k čomu v súhrne sťažovateľ argumentoval, že *„Rozhodujúcim nedostatkom právneho názoru vyčleňujúceho rozhodovanie o základných právach a slobodách odsúdených spod ochrany správnych súdov a radiace ho výlučne prokuratúre v zmysle § 4 ods. 1 písm. b) a § 18 zákona č.153/2001 Z.z. o prokuratúre, je upretie práva odsúdených na súdnu ochranu a prístup k súdu - to bez zohľadnenia konsekvenciu takéhoto názoru, ktorým je ponechanie kategórie osôb bez ochrany garantovanej čl. 46 ods. 2 Ústavy, čl. 36 ods. 2 Listiny a čl.6 ods. 1 Dohovoru, nakoľko v sústave všeobecných súdov nie je iný súd, ktorý by o ochrane základných práv a slobôd odsúdených rozhodoval. Každý, teda aj odsúdený, kto tvrdí, že bol na svojich základných právach a slobodách ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, má právo na preskúmanie zákonnosti takéhoto rozhodnutia nezávislým a nestranným súdom - prokurátor atribúty nezávislého a nestranného súdu nemá a nemôže suplovať súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces garantované čl. 46 ods. 2 Ústavy, čl. 36 ods. 2 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy oddelene od iných štátnych orgánov (čl. 141 Ústavy), rozhodujú*

v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a preskúmajajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy (čl. 142 ods. 1 Ústavy), pričom rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca (čl. 142 ods. 2 Ústavy). Ak nie je daná právomoc iného všeobecného súdu, na rozhodnutie o žalobe odsúdeného namietajúcej dotknutie jeho právnej sféry rozhodnutím (opatrením, nečinnosťou či iným zásahom) ústavu (resp. osôb konajúcich v jeho mene) sú príslušné správne súdy.“

Sťažovateľ voči napadnutému rozhodnutiu krajského súdu teda oponoval predovšetkým tým, že krajský súd v podstate vo svojom napadnutom rozhodnutí ignoroval jeho celú predostretú argumentáciu, a predovšetkým to, že mu ako odsúdenému bol odopretý prístup k súdu, že došlo k vyčleneniu skupiny osôb – odsúdených zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ďalej to, že krajský súd arbitrárne konštatoval, že Zbor väzenskej a justičnej stráže nie je orgánom verejnej moci, a ignoroval pritom fakt, že rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné, taktiež ignoroval to, že Zbor väzenskej a justičnej stráže nerozhoduje ako orgán činný v trestnom konaní, v dôsledku čoho nepodlieha kontrole trestných súdov, ktorých právomoc je stanovená taxatívne, zákaz výkladu ústavného poriadku z podústavného práva, zásadu výkladu v prospech realizácie základných práv a slobôd.

4. Sťažovateľ v petite podanej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 13S 32/2016-53 zo dňa 6.6.2017, bolo porušené základné právo sťažovateľa na prístup k súdu, na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 13S 32/2016-53 zo dňa 6.6.2017, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu 2300 €...

4. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť trovy konania...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojim konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

8. Z uznesenia krajského súdu č. k. 13 S 32/2016-53 zo 6. júna 2017 vyplýva:

„11. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zák.č. 162/2015 Z.z. v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

12. Podľa § 6 ods. 1 zák.č. 162/2015 Z.z. správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Podľa § 4 písm. a), b), c), d), e) zák.č. 162/2015 Z.z. sa orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú orgány Štátnej správy, orgány územnej samosprávy, ktorými sú obce, mestá, a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestské časti a samosprávne kraje, orgány záujmovej samosprávy, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy, právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy, štátne orgány,

iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.

14. Podľa § 18 ods. 1 zák.č. 162/2015 Z.z., ak správny súd zistí, že vec nepatrí do právomoci súdov, konanie zastaví; ak možno zistiť iný orgán, do ktorého právomoci vec patrí, správny súd mu vec po zastavení konania uznesením postúpi.

15. Podľa § 96 zákona č. 475/2005 Z.z. dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu.

16. Podľa § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 153/2001 Z.z.“) pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori dozorom nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu.

17. Podľa § 18 ods. 1 písm. a/ zákona č. 153/2001 Z.z. prokurátor dozerá na to, aby v celách policajného zaistenia, v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie, ochranná výchova alebo detencia, boli držané alebo umiestnené osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

18. Podľa § 18 ods. 3 písm. c/ zákona č. 153/2001 Z.z. prokurátor je povinný písomným príkazom zrušiť rozhodnutie alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo odseku 2, alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

19. Podľa § 18 ods. 6 zákona č. 153/2001 Z.z. pri vykonávaní dozoru je prokurátor oprávnený preverovať, či rozhodnutia a opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odsekoch 1 a 2 zodpovedajú zákonu a ostatným všeobecne záväzným právnym predpisom, žiadať od zamestnancov orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odsekoch 1 a 2 potrebné vysvetlenia, predloženie spisov a rozhodnutí týkajúcich sa pozbavenia alebo obmedzenia osobnej slobody osôb držaných v mieste, ktorého správu tieto orgány vykonávajú.

20. Podľa § 47 ods. 1, 2 zákona č. 153/2001 Z.z. na vykonávanie dozoru nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená (§ 18), je príslušný krajský prokurátor a v rozsahu ním určenom jemu podriadení prokurátori. Miestne príslušný na vykonávanie dozoru je krajský prokurátor tej prokuratúry, v ktorej obvode má sídlo orgán vykonávajúci správu miesta uvedeného v odseku 1.

21. Žalobca sa domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť mu doručiť rozhodnutie vydané riaditeľom ústavu uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia zo dňa 22.7.2016, resp. súdneho prieskumu tohto rozhodnutia.

22. Predmetom súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva môžu byť len rozhodnutia vydané orgánmi verejnej správy. Právomoc správneho súdu v zmysle ust. § 2 zák.č. 162/2015 Z.z. (ďalej len SSP) v spojení s ust. § 4 a6 tohto zákona je priamo viazaná na rozhodovanie (či už vo forme formálneho rozhodnutia, resp. opatrenia) orgánu verejnej správy. V § 2 SSP je stanovené, že v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Z uvedeného je zrejmé, že základným predpokladom súdneho prieskumu a poskytnutie ochrany súdom v správnom súdnictve je existencia rozhodnutia, opatrenia resp. zásahu orgánu verejnej správy, ktoré sa dotýka práv a právom chránených záujmov v oblasti verejnej správy. Vzhľadom na uvedené sa správny súd musel zaoberať otázkou, či rozhodnutie, ktoré žalobca žiadal preskúmať je rozhodnutím vydaným pri výkone svojej právomoci orgánom verejnej správy.

23. SSP v ust. § 4 uvádza, kto je orgánom verejnej správy a súčasne právne postavenie žalovaného upravuje zákon č. 4/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov. V zmysle ust. § 4 ods. 1 písm. a) až s) tohto zákona zbor v rámci svojej pôsobnosti predovšetkým zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody, ochranu objektov zboru a objektov detenčného ústavu, stráženie obvinených vo výkone väzby a odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, zabezpečuje penitenciárnu starostlivosť o odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, taktiež činnosti zamerané na zamestnávanie obvinených a odsúdených, vybavuje sťažnosti obvinených a odsúdených podľa tohto zákona a sťažnosti podané podľa osobitného zákona. Ide teda o činnosti, ktoré súvisia s plnením funkcií na úseku výkonu

trestu odňatia slobody a väzby v zmysle § 1 tohto zákona. Napokon v ust. § 4 ods. 1 až pod písmenom t) zákon ustanovuje, že žalovaný plní aj úlohy orgánu štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis. Správny súd je toho názoru, že samotný zákon č. 4/2001 Z.z. neobsahuje ustanovenie, ktoré by stanovovalo pre zbor takéto úlohy na úseku štátnej správy. Pokiaľ ide o osobitné predpisy, tak zákon príkladmo uvádza, že ide o zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 475/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 221/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je možné dovodiť, že zbor, ktorého je žalovaný súčasťou vystupuje v postavení orgánu štátnej správy, napr. v prípade, ak vykonáva úkony ako správca majetku štátu, resp. pri výkone povinností na úseku sociálneho zabezpečenia svojich príslušníkov. Z príkladného výpočtu zákonov v poznámke 5a je zrejmé, že ide o zákony, ktoré upravujú iné oblasti správy rozdielnej od výkonu na úseku pri výkone trestu odňatia slobody a väzby, ktoré tvoria primárnu pôsobnosť zboru, resp. žalovaného. Skutočnosť, že zbor a teda aj žalovaný nie sú primárne orgánom štátnej správy, je možné dovodiť aj zo samostatného uvedenia tejto pôsobnosti ako aj jej začlenenia až na koniec ust. § 4, a pričom nie je možné uzavrieť priamu súvislosť s pôsobnosťami uvedenými pod písmenami a) až s), ktoré sú vyjadrením jeho primárnych úloh pri výkone trestu odňatia slobody. Z uvedeného je možné vyvodit' právny záver, že žalovaný, ktorý je v zmysle ust. § 2 zákona č. 4/2001 Z.z. súčasťou organizácie zboru, pri zabezpečení úloh pri výkone trestu odňatia slobody nemá postavenie orgánu štátnej správy. Správny súd je toho názoru, že žalovaný pri nariadení zaradenia žalobcu na výkon trestu odňatia slobody do oddielu s bezpečnostným režimom nemal postavenie orgánu verejnej správy a neuplatňoval pri tomto úkone svoju právomoc v oblasti verejnej správy, nešlo teda o rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva.

24. Naopak správny súd je toho názoru, že rozhodovací proces, ktorého výsledkom je vydanie vyššie uvedeného rozhodnutia (resp. vyššie uvedený postup) patrí do právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je možné takéto rozhodovanie považovať za rozhodovanie správneho orgánu v oblasti verejnej správy. Správny súd poukazuje na to, že ide o rozhodovaciu právomoc, ktorá vyplýva z ustanovení zákona č. 475/2005 Z.z. a týka sa vecí, ktorá súvisí s výkonom trestu, ktorý bol žalobcovi uložený v zmysle ustanovení Trestného zákona a podľa Trestného poriadku a jeho účelom je primárne zabezpečenie riadneho a bezpečného chodu výkonu trestu odňatia slobody v zariadení žalovaného, a to umiestnením odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom z bezpečnostno-preventívnych dôvodov, v prípade ak sú pre takýto postup splnené zákonné predpoklady. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o zásah do práv odsúdeného je v zmysle zákona zabezpečený aj režim ochrany pred nezákonným umiestnením odsúdeného, resp. pred tým, aby nebol odsúdený držaný v tomto režime dlhšie ako je nevyhnutné a dlhšie ako existujú dôvody pre takýto postup, a to je primárne dozor prokuratúry. Umiestnenie odsúdeného do takéhoto režimu je žalovaný povinný ihneď oznámiť príslušnej prokuratúre, v zákonom stanovených lehotách, prokuratúra skúma dôvodnosť tohto umiestnenia a súčasne je oprávnená svojim rozhodnutím takéto umiestnenie zrušiť.

25. Vyššie uvedené skutočnosti, vrátane zákonom zvereného prieskumu takéhoto rozhodnutia prokuratúre, podmieňujú záver o tom, že nejde o rozhodnutie žalovaného v rámci výkonu verejnej správy, ale naopak záver o trestnoprávnom charaktere takéhoto rozhodnutia, keď vo veciach tohto druhu príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody postupuje podľa zákona č. 475/2005 Z.z. (v spojení s Vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody). Napadnuté rozhodnutie bolo vydané v tzv. vykonávacom konaní, ktoré je posledným štádiom trestného konania, rámcovo upraveného v štvrtej časti Trestného poriadku a zákon č. 475/2005 Z.z. je osobitným vykonávacím predpisom k Trestnému poriadku.

26. Pri zabezpečovaní výkonu trestu odňatia slobody Zbor väzenskej a justičnej stráže nie je orgánom verejnej správy (orgánom verejnej moci), pretože nerozhoduje v oblasti verejnej správy, ale zabezpečuje výkon trestu uloženého v trestnom konaní. Rozhodovacia činnosť jednotlivých Ústavov na výkon trestu odňatia slobody, týkajúca

sa podmienok a spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, v zmysle úpravy zákona č. 475/2005 Z.z. patrí do oblasti právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je možné ju považovať za rozhodovanie orgánu verejnej správy. Správny súd poukazuje na to, že takéto rozhodnutia a postupy, prijaté v rámci výlučnej právomoci týkajúcej sa realizácie výkonu trestu odňatia slobody majú normatívny základ v trestnej oblasti a sú len pokračovaním výkonu trestnej politiky Štátu voči páchatelom trestných činov, ktorá sa formalizovane prejavuje počnúc prípravným konaním, pokračujúc konaním pred súdom, prijatím právoplatného rozsudku o vine a treste, ktorý sa v prípade trestu odňatia slobody vykonáva za zákonom ustanovených podmienok v určených zariadeniach. Podradenie takéhoto rozhodovania pod správne právo a jeho následné preskúmavanie správnymi súdmi by z dogmatického hľadiska znamenalo nesprávnu unifikáciu dvoch dichotomických právnych odvetví s odlišnými právnymi zásadami a odlišným spoločenským účelom.

27. Na správnosť vyššie uvedených právnych záverov nemá vplyv ani právna argumentácia žalobcu, keď ním citované ustanovenia predpisov tzv. soft law nehovoria nič o súdnom prieskume rozhodnutí vydaných ústavmi na výkon trestu odňatia slobody, resp. o tom, že rozhodnutie žalovaného je rozhodnutie vydané orgánom verejnej správy. Samotnú skutočnosť, že so žalobcom musia ústavy zaobchádzať tak, aby neboli porušené jeho ľudské práva, správny súd nespochybňuje. Avšak ani z čl. 46 ods. 2 ústavy nevyplýva povinnosť preskúmať žalobou napadnuté rozhodnutie v rámci správneho súdnictva, keď aj ústava stanovuje ako základný predpoklad poskytnutia takejto súdnej ochrany existenciu rozhodnutia alebo postupu orgánu verejnej správy, ktorá v prejednávanej veci (ako bolo uvedené vyššie) absentuje. Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax českých správnych súdov, správny súd poukazuje na to, že táto vychádza z inej zákonnej úpravy postavenia ústavov na výkon trestu odňatia slobody v českom právnom poriadku, keď vnútroštátna právna úprava v Českej republike (na rozdiel od slovenskej) výslovne stanovuje postavenie ústavy ako správneho orgánu, keď zákon č. 555/1992 Zb. v platnom znení hneď v ust. § 1 ods. 3 stanovuje, že väzenský zbor je správnym orgánom. Rozhodovacia činnosť správnych súdov teda vychádza priamo z dikcie zákona, že ide o správny orgán a teda je v zásade daná aj preskúmateľnosť rozhodnutí vydaných týmto subjektom v rámci správneho súdnictva. Rovnako správny súd uvádza, že z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre

ľudské práva nevyplývalo, že by musela byť vo veci ochrany práv odsúdeného poskytnutá ochrana výlučne v rámci správneho súdnictva a prostriedkami správneho súdnictva. V rozhodnutí Ganci proti Taliansku na ktoré sa žalobca odvoláva pritom súdny prieskum rozhodnutia v rámci správneho súdnictva vyplynul priamo z vnútroštátnej úpravy a teda nejde o taký prípad ako je v prejednávanej veci. Súčasne správny súd uvádza, že nie je vylúčené, aby sa žalobca domáhal súdnej ochrany mimo rámec správneho súdnictva, na všeobecnom súde.

28. Správny súd zdôrazňuje, že uvedené závery nespôsobujú stav denegatio iustitiae, aj z dôvodu, že právny poriadok poskytuje žalobcovi ochranu iným štátnym orgánom, a to prokuratúrou v súlade so zákonom 153/2001 Z.z.. Ako bolo uvedené vyššie, v zmysle vyššie uvedenej právnej úpravy je orgánom prokuratúry zverená okrem iného aj dozorná funkcia nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, disciplinárne tresty vojakov, ochranné liečenie, ochranná výchova, ústavné liečenie alebo ústavná výchova na základe rozhodnutia súdu, ako aj v celách policajného zaistenia a aby sa v nich dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy. Navyše siedma časť zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov okrem dozoru prokuratúry upravuje aj kontrolu výkonu trestu v ústave; v rámci nej sa však nepripúšťa preskúvanie rozhodnutí súvisiacich s výkonom trestu na základe prístupu k správne súdnictvu.

29. Správny súd poukazuje na to, že jednotlivé prostriedky, resp. nástroje, ktorými prokurátor disponuje pri výkone tohto dozoru vyplývajú zo zákona č. 153/2001 Z.z., v zmysle ktorého je prokurátor oprávnený zrušiť rozhodnutie, na základe ktorého bol odsúdený umiestnený do oddielu s bezpečnostným režimom. Z uvedeného vyplýva, že prokuratúra má právomoc preskúmať a prípadne aj zrušiť uvedené rozhodnutie z dôvodu jeho nezákonnosti, v prípade, že bude zistené, že nebolo vydané v súlade so zákonom resp., že jeho ďalšie uplatňovanie nie je v súlade so zákonom a predstavuje nezákonný zásah do práv a slobôd žalobcu, ktorý je toho času stále vo výkone trestu odňatia slobody. Nástroje, ktorými prokurátor disponuje pri výkone dozoru, sú stanovené v § 18 ods. 3 písm. c/ zákona č. 153/2001 Z.z. a patrí medzi ne aj povinnosť písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov zboru alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným

právnym predpisom. V zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 12. mája 2010 o postupe prokurátora pri výkone dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v miestach výkonu trestu odňatia slobody prokurátor pri plnení úloh a vykonávaní dozoru taktiež dozerá na to, aby sa uplatňovali a dodržiavali predpisy o ukladaní a výkone disciplinárnych trestov a odmien odsúdeným. Prokurátor preveruje sťažnosti odsúdených na postup príslušníkov zboru pri výkone trestu odňatia slobody.

30. S poukazom na uvedené správny súd dospel k záveru, že nie je daná jeho právomoc na konanie o veci a preto mu nezostávalo nič iné ako konanie zastaviť a vec postúpiť orgánu, v ktorého kompetencii je vec riešiť. V danom prípade však správny súd poukazuje na skutočnosť, že uvedené rozhodnutie, ktoré malo byť predmetom súdneho prieskumu už priamo a bezprostredne nezasahuje do postavenia žalobcu, nakoľko už na jeho osobu nie je žalovaným uplatňované. Žalobca bol po začatí súdneho konania premiestnený do iného ústavu pre výkon trestu odňatia slobody, v ktorom neplatí rozhodnutie riaditeľa žalovaného a o jeho prípadnom zaradení do takéhoto oddielu muselo byť nanovo rozhodnuté príslušným ústavom. “

9. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, v danom prípade iné orgány verejnej moci, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Inými slovami, ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže

sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia... Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

12. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci a v súlade predovšetkým s príslušnými ustanoveniami predovšetkým zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov, zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“), vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, a predovšetkým zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, jeho úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Jeho postup bol v súlade so zákonom a ústavne konformný, po preskúmaní ktorého ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením jeho označených práv, čo zakladá dôvod odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Inými slovami, krajský súd vzal na vedomie podstatu argumentov sťažovateľa vyjadrených v jeho podnetoch/návrhoch, pričom dospel k záveru o nedostatku

svojej právomoci, ktorý tento záver podporil aj konkrétnymi odkazmi na vec sa vzťahujúcu právnu úpravu.

13. Dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor [§ 96 zákona o výkone trestu odňatia slobody v spojení s § 4 ods. 1 písm. b) zákona o prokuratúre]. Príslušný prokurátor dozerá na to, aby sa vo výkone trestu odňatia slobody dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, pričom jednotlivé prostriedky, resp. nástroje, ktorými prokurátor disponuje pri výkone tohto dozoru, vyplývajú zo zákonných ustanovení § 18 zákona o prokuratúre, konkrétne § 18 ods. 3 písm. c) citovaného zákona, a teda povinnosť písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov zboru alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom. V tomto smere je potrebné tiež poukázať na príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej aj „prokurátor“) č. IV Spr 157/09 z 12. mája 2010 o postupe prokurátora pri výkone dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v miestach výkonu trestu odňatia slobody uverejnený v Zbierke služobných predpisov generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 6/2010, podľa ktorého prokurátor pri plnení úloh a vykonávaní dozoru taktiež dozerá na to, aby sa vo výkone trestu rešpektovala ľudská dôstojnosť a dodržiaval Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, odsúdení boli podrobení iba tým obmedzeniam, ktoré vyplývajú zo zákona o výkone trestu odňatia slobody a naň nadväzujúcich vykonávacích predpisov, aby sa dodržiavali predpisy o prijímaní a vybavovaní sťažností odsúdených a dodržiavali sa ďalšie ustanovenia zákona o výkone trestu odňatia slobody a poriadku výkonu trestu odňatia slobody [čl. 1 ods. 3 písm. d), čl. 4 písm. a), d) a h) predmetného príkazu]. Taktiež nie je možné opomenúť § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre, v zmysle ktorého prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení. Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti. Z citovanej právnej úpravy je teda zrejmé, že sťažovateľ disponuje v zmysle zákona o prokuratúre všetkými potrebnými prostriedkami na to, aby v konaní

o ústavnej sťažnosti predostretú argumentáciu predložil príslušnému prokurátorovi buď sám využitím citovaných ustanovení zákona o prokuratúre, resp. táto bude predložená Krajskej prokuratúre v Trnave po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu ex offo, ktorej rozhodnutia môžu byť v ďalšom predmetom posúdenia aj ústavným súdom (tak ako tomu bolo v prípade vecí vedených pod sp. zn. I. ÚS 432/2017, I. ÚS 429/2017).

14. V závere svojej argumentácie ústavný súd zdôrazňuje, že rovnako rozhodol aj napr. vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 715/2016, ako aj I. ÚS 226/2017, I. ÚS 278/2017, III. ÚS 507/2017 týkajúcich sa výslovne sťažovateľa a identických skutočností.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017